Shri Ganapati Atharvashirsha with translation

శ్రీగణపత్యథర్వశీర్షోపనిషత్ గణపత్యుపనిషత్ సార్థా

Document Information

Text title : saartha gaNapati atharvashiirSha

File name : saarthaatharva.itx

Category : atharvashIrSha, ganesha, svara, upanishhat

Location : doc_ganesha

Author : Vedic Tradition

Latest update : July 1, 2003

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 2, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీగణపత్యథర్వశీర్షోపనిషత్ గణపత్యుపనిషత్ సార్థా

శ్రీ = Goddess LakShmi(literal), respectable title, glory, fame , wealth;
గణపతి = gaNAnAM patiH or lord of groups (of devas) or gaNesha;
అథర్వ = atharva veda;
శీర్ష = head, heading, title.
భావార్థ
Hymn in praise of gaNesha from the atharva veda.

॥ శాన్తి పాఠ ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శ◌ృణుయామ దేవా ।
భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ॥

స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిః ।
వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥

ఓం = the OmkAra or Brahman itself.
భద్రం = Goodness, safety . auspiciousness;
కర్ణేభిః = through the ears;
శ◌ృణుయామ = May we hear;
దేవాః = the gods;
భద్రం = Goodness, safety . auspiciousness;
పశ్యేమాక్షభిః = May we see through the eyes;
యజత్రాః = doing yAga or yagya or sacrifice?;
స్థిరైః = with firm or strong (limbs);
అంగైః = limbs, body parts;
తుష్టువాంసః = May we enjoy;
తనూభిః = through the bodies (sharIra);
వ్యశేమ = offering praise ;

దేవహితం = that which is healthy ;
యదాయుః = yat+AyuH.
యత్ = which.
ఆయుః = the measure of life span given to one.
భావార్థ
Let us hear good things through our ears, see good things through our eyes
and may we enjoy our life allotted to us offering praise to the Gods
with our strong bodies.

స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః ।
స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ॥
స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః ।
స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

స్వస్తి = auspiciousness, welfare, safety;
న = for us;
ఇన్ద్రో = the Lord Indra;
వృద్ధ = old, aged.
శ్రవః = having heard (old learned man?);
వృద్ధశ్రవః = one who is profusely praised / well-fed;
స్వస్తి = auspiciousness, welfare, safety;
నః = for us;
పూషా = a god who guides us in the right direction;
విశ్వవేదాః = one who has understood the world(vishva);
స్వస్తినస్తార్క్ష్యో = let tArkShya or Garuda do good to us;
అరిష్టనేమిః = the appelation to Garuda?;
స్వస్తిర్నో = good to us;
బృహస్పతిః = the teacher of the Devas called Brihaspati literally meaning the great lord'; lord of hymn / foster-father of gods
దధాతు = let them give(us welfare).
భావార్థ
May the gods Indra, PUsha, Garuda and Brihaspati bestow blessings on us

and protect us.

ఓం శాంతిః । శాంతిః ॥ శాంతిః ॥

ఓం = the OmkAra or Brahman himself;
శాంతిః = Peace and inner contentment).
భావార్థ
May there be peace all around (both outside and inside us).

॥ ఉపనిషత్ ॥

హరిః ఓం నమస్తే గణపతయే ॥

త్వమేవ ప్రత్యక్షం తత్త్వమసి ॥ త్వమేవ కేవలం కర్తాఽసి ॥

త్వమేవ కేవలం ధర్తాఽసి ॥ త్వమేవ కేవలం హర్తాఽసి ॥

త్వమేవ సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మాసి ॥

త్వం సాక్షాదాత్మాఽసి నిత్యమ్ ॥ ౧॥

హరిః = VishNu;
ఓం = OmkAra or Brahma;
నమస్తే = salute to you (namaH+te);
గణపతయే = to gaNapati;
త్వమేవ = you only;
ప్రత్యక్షం = standing before the eye;
తత్ = that.
త్వం = you.
అసి = are (that Brahman is you yourself);
త్వమేవ = you only;
కేవలం = only;
కర్తాఽసి = are the doer;
త్వమేవ = you only;
కేవలం = only;
ధర్తాఽసి = are the bearer or support;
త్వమేవ = you are;

కేవలం = only;
హర్తాఽసి = are the usurper;
త్వమేవ = you only;
సర్వం = all, entire;
ఖలు = indeed;
ఇదం = this;
బ్రహ్మాసి = are Brahma;
త్వం = you;
సాక్షాత్ = before the eyes.
ఆత్మ = the individual self or soul;
అసి = are;
నిత్యమ్ = ever.
భావార్థ
I bow to thee, Ganapati . You are personified form of the Brahman . You are the creator, protector and destroyer of all beings, You are the in-dweller eternal evident Self in all of us.

॥ స్వరూప తత్త్వ ॥

ఋతం వచ్మి ॥ సత్యం వచ్మి ॥ ౨॥

ఋతం = scriptural truth;
వచ్మి = vachAmi or shall speak; I will propagate (only) divine law and be truthful
సత్యం = experiential truth;
వచ్మి = vachAmi or shall speak.
భావార్థ
I shall speak the scriptural truth and experiential truth only.

.

అవ త్వం మామ్ ॥ అవ వక్తారమ్ ॥ అవ శ్రోతారమ్ ॥

అవ దాతారమ్ ॥ అవ ధాతారమ్ ॥

అవానూచానమవ శిష్యమ్ ॥

అవ పశ్చాత్తాత్ ॥ అవ పురస్తాత్ ॥

అవోత్తరాత్తాత్ ॥ అవ దక్షిణాత్తాత్ ॥

అవ చోర్ధ్వాత్తాత్ ॥ అవాధరాత్తాత్ ॥

సర్వతో మాం పాహి పాహి సమంతాత్ ॥ ౩॥

అవ = protect;
త్వం = you;
మామ్ = me;
అవ = protect;
వక్తారమ్ = the man who speaks or utters;
అవ = protect;
శ్రోతారమ్ = one who hears;
అవ = prrotect;
దాతారమ్ = one who gives;
అవ = protect;
ధాతారమ్ = the creator; the one keeps it in memory
అవ = protect;
అనూచానం = teacher; the devout
అవ = protect;
శిష్యమ్ = the disciple ;
అవ = protect;
పశ్చాత్ = later;
తాత్ = that location i.e . protect me from behind; from the west
అవ = protect;
పురః = before or in front, East is considered front for auspicious occasion.
అవోత్తరాత్తాత్ = protect me from the northern direction;
అవ = protect;
దక్షిణాత్తాత్ = from the southern direction;
అవ = protect;
ఊర్ధ్వాత్ = from above;
అధరాత్ = from below;
సర్వతో = from all (sides);
మాం = me;

పాహి = protect same as ‘ava’ ‘rakSha’;
పాహి = protect;
సమంతాత్ = from all around.
భావార్థ
Please, protect me, the speaker, the hearer, the teacher and the taught, and the giver . Please protect me from all sides and the directions(North, South, East and West).

త్వం వాఙ్మయస్త్వం చిన్మయః ॥
త్వమానందమయస్త్వం బ్రహ్మమయః ॥
త్వం సచ్చిదానందాద్వితీయోఽసి ॥
త్వం ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి ॥
త్వం జ్ఞానమయో విజ్ఞానమయోఽసి ॥ ౪॥

త్వం = you;
వాఙ్మయః = full of the ‘word’ i.e . master of the word language;
త్వం = you;
చిన్మయః = full of the ‘mind’ or consciousness;
త్వం = you;
ఆనన్దమయః = full of great happiness;
బ్రహ్మమయః = full of Brahma (Ananda) i.e.bliss;
త్వం = you;
సత్ = truth;
చిత్ = consciousness;
ఆనన్ద = bliss;
అద్వితీయః = the inseparable or the non-dual; unique / matchless
అసి = are;
త్వం = you;
ప్రత్యక్షం = before the eyes;
బ్రహ్మ = Brahma , Supreme existance/noexistance.
అసి = are;
త్వం = you;

జ్ఞానమయో = full of Gyana or knowledge;
విజ్ఞానమయ = full of greater(scientific in a way) knowledge;
అసి = are.
భావార్థ
You are the word, deed and thought . You are the truth, consciousness and bliss.You are the entire knowledge and science . You are the non-dual Universal Self . You are the personified Brahma, appearing before us.

సర్వం జగదిదం త్వత్తో జాయతే ॥
సర్వం జగదిదం త్వత్తస్తిష్ఠతి ॥
సర్వం జగదిదం త్వయి లయమేష్యతి ॥
సర్వం జగదిదం త్వయి ప్రత్యేతి ॥
త్వం భూమిరాపోఽనలోఽనిలో నభః ॥
త్వం చత్వారి వాక్పదాని ॥ ౫॥

సర్వం = all;
జగత్ = the world;
ఇదం = this;
త్వత్తో = from you;
జాయతే = is born;
సర్వం = all;
జగత్ = world;
ఇదం = this;
త్వత్తః = from you (from your power);
తిష్ఠతి = stands or subsists;
సర్వం = all;
జగత్ = world;
ఇదమ్ = this;
త్వయి = in you;
లయమ్ = tranquillity or the lull after destruction or the Deluge; or dissolves everything is absorbed by you

సర్వం = all;
జగత్ = world;
ఇదం = this;
త్వయి = in you;
ప్రతి = towards;
ఏతి = goes;
త్వం = you;
భూమిః = the earth;
ఆపహ్ = water;
అనలః = fire;
అనిలః = wind or air;
నభః = sky;
త్వం = you;
చత్వారి = four;
వాక్ = speech;
పదాని = words or steps. the import of is that it is difficult to desribe Hin / comprehend
భావార్థ
This world has been created by you, nourished by you and again destroyed by you . This world leans towards you . You are the five elements of earth, water, fire, air and ether . you are the 4 -line stanzas of all hymns (four levels of speech).

త్వం గుణత్రయాతీతః త్వమవస్థాత్రయాతీతః ॥

త్వం దేహత్రయాతీతః ॥ త్వం కాలత్రయాతీతః ॥

త్వం మూలాధారస్థితోఽసి నిత్యమ్ ॥

త్వం శక్తిత్రయాత్మకః ॥

త్వాం యోగినో ధ్యాయంతి నిత్యం ॥

త్వం బ్రహ్మా త్వం విష్ణుస్త్వం రుద్రస్త్వం
ఇన్ద్రస్త్వం అగ్నిస్త్వం వాయుస్త్వం సూర్యస్త్వం చంద్రమాస్త్వం
బ్రహ్మభూర్భువఃస్వరోమ్ ॥ ౬॥

త్వం = you;
గుణత్రయః = three qualities i.e satva, rajas and tamas;
అతీతః = beyond, having crossed the limits;
త్వం = you;
అవస్థాత్రయః = three states of bodily consciousness (awake, sleep, dream);
జగ్రత్ = awakened;
సుషుప్తిః = deep sleeping;
స్వప్నః = dreaming;
అతీతః = beyond, having crossed the limits;
త్వం = you;
దేహత్రయః = the three forms of bodies (corporal or physical, astral and causal;
అతీతః = beyond, having crossed the limits;
త్వం = you;
కాలత్రయ = three states of time(present, past and future);
వర్తమాన = present;
భూత = past;
భవిష్య = future;
అతీతః = beyond, having crossed the limits;
త్వం = you;
మూల = the root;
ఆధారః = support or base;
స్థితః = having stood or in the standing form;
అసి = are;
నిత్యమ్ = ever;
త్వం = you;
శక్తిత్రయః = three powers of ‘ichcha’, ‘kriya’ and ’gyana’;
ఆత్మకః = possessing or controlling;
త్వాం = you;
యోగినః = the sages or the meditators;
ధ్యాయంతి = meditate or think;
నిత్యం = ever;
త్వం = you;

బ్రహ్మా = brahma the Creator God;
త్వం = you;
విష్ణుః = the Protector God;
రుద్రః = the Destroying God;
ఇన్ద్రః = the god Indra;
అగ్నిః = the god of fire;
వాయు = the god of Air;
సూర్య = the Sun God;
చంద్రమాః = the Moon god;
బ్రహ్మభూః = the earth;
భువః = the upper world;
స్వః = the nether world(?);
ఓం = the OmkAra.
భావార్థ
You are beyond the three Gunas, the three states (of conscious, sleeping and dreaming), and the three time-periods . You are seated in the Moladhara (lower end of the spinal column) from where the Kundalini shakti is aroused. You are being meditated by the sages . You are the Creator Brahma, the Protector Vishnu and the destroyer Rudra .. You are the Indra, the Fire, the Air, the Sun, the Moon and the three worlds.

॥ గణేశ మంత్ర ॥

గణాదిం పూర్వముచ్చార్య వర్ణాదిం తదనంతరం ॥
అనుస్వారః పరతరః ॥ అర్ధేన్దులసితం ॥ తారేణ ఋద్ధమ్ ॥
ఏతత్తవ మనుస్వరూపం ॥ గకారః పూర్వరూపం ॥
అకారో మధ్యమరూపం ॥ అనుస్వారశ్చాన్త్యరూపం ॥
బిన్దురుత్తరరూపం ॥ నాదః సంధానం ॥
సంహితాసంధిః ॥ సైషా గణేశవిద్యా ॥
గణకఋషిః ॥ నిచృద్గాయత్రీచ్ఛందః ॥
గణపతిర్దేవతా ॥ ఓం గం గణపతయే నమః ॥ ౭॥

గణ = the gaNa, the groups, the gaNas in literarture/language;

ఆది = et cetera, original, old, beginning;

పూర్వం = beforehand, in the beginning;

ఉచ్చార్య = having uttered or pronounced;

వర్ణాదీం = the letter groups or caste groups; refers to a syllable or musical note

తదనంతరం = later to that;

అనుస్వారః = the accompanying sound or letter (the letter form '.n' 'M'?);

పరతరః = later;

అర్ధ = half;

ఇన్దు = the moon;

లసితం = beautified; ँ half-moon sported by the alphabet ఊ ఓం

తారేణ = thro' the star;

ఋద్ధమ్ = enriched;

ఏతత్ = this;

తవ = your;

మనుః = human, The sage Manu who wrote manusmRitI;

స్వరూపం = form;

గకారః = beginning with the letter 'ga';

పూర్వరూపం = having this form in the beginning;

అకారో = the letter 'a';

మధ్యమరూపం = having this form in the middle;

అనుస్వారః = accompanying letter form or nasal sound;

చ = also

అన్త్యరూపం = terminal form

బిన్దుః = the dot;

ఉత్తరరూపం = having it in the northern direction;

నాదః = the sound;

సంధానం = combination;

సంహితాసంధిః = sa.nhitA+sandhiH joined together?;

సైషా = sA+eShA, that feminine form this results in

గణేశవిద్యా = the knowledge of gaNeSha;

గణకఋషిః = the rishi of this stotra is gaNaka;
నిచృద్గాయత్రీచ్ఛందః = the prosody form is 'nichRit gAyatrI';
గణపతిర్దేవతా = the god of this stotra;
ఓం = the OmkAra;
గం = the letter or sound 'ga.n;
గణపతయే = to gaNapati;
నమః = salute.
భావార్థ
Your name starts with the letter 'ga', and ends with the letter 'sha' and in between come the letter 'a' and anuswara 'n'. These have symbolic meanings representing the 'ganas' of prosody, and the letters and sounds of 'akAra''anuswara' of the language and the 'sandhis' (letter combinations) of the grammar . The sage of this hymn is 'gaNaka', its meter is 'nichRidgAyatrI' and the presiding deity is 'GaNapati'. I salute to the letter/sound 'gaM'. The mantrabIja గ ँ with (ँ as ardhachandrabinduvirAma) is described as the true form of GaNapati! This part is giving the deeper vedic meaning of the mantrabIja గ ँ and is called the gaNeshavidyA.

॥ గణేశ గాయత్రీ ॥

ఏకదంతాయ విద్మహే । వక్రతుణ్డాయ ధీమహి ॥
తన్నో దంతిః ప్రచోదయాత్ ॥ ౮॥

ఏకదంతాయ = the one-tusked;
విద్మహే = May we know (understand);
వక్రతుణ్డాయ = to one who has crooked limb or part (crooked trunk).
ధీమహి = we meditate on;
తన్నో = he to us;
దంతిః = the tusked one; dantI is its variant
ప్రచోదయాత్ = inspire.
భావార్థ
Praise be to the bearer of a single tusk which is twisted and crooked trunk.

May we be inspired by the knowledge and meditation.

This verse is also one of many interesting dialogs. It has the nature of a puzzle. One group says "ekadantAya vidmahe" - we know someone called "ekadanta" (do you know what we mean?), the other group responds "vakratuNDAya dhImahi" we think of him as vakratuNDa.

Now they both agree that they are talking of the same God, so together they say "tanno dantI prachodayAt" - may he, dantI, invigorate us!

॥ గణేశ రూప ॥

ఏకదంతం చతుర్హస్తం పాశమంకుశధారిణమ్ ॥
రదం చ వరదం హస్తైర్బిభ్రాణం మూషకధ్వజమ్ ॥
రక్తం లంబోదరం శూర్పకర్ణకం రక్తవాససమ్ ॥
రక్తగంధానులిప్తాంగం రక్తపుష్పైః సుపూజితమ్ ॥
భక్తానుకంపినం దేవం జగత్కారణమచ్యుతమ్ ॥
ఆవిర్భూతం చ సృష్ట్యాదౌ ప్రకృతేః పురుషాత్పరమ్ ॥
ఏవం ధ్యాయతి యో నిత్యం స యోగీ యోగినాం వరః ॥ ౯॥

ఏకదంతం = one who has a single tusk;
చతుర్హస్తం = who has four hands;
పాశం = having the weapon pAsha;
అంకుశధారిణమ్ = bearing the weapon 'ankusha' with which the elephant is controlled;
రదం = fearlessness;
చ = and;
వరదం = that which gives boons;
హస్తైర్బిభ్రాణం = bearing in the hands;
మూషకధ్వజమ్ = having the mouse as the flag;
రక్తం = the red one (raktaM may mean blood also);
లంబోదరం = having a long stomach;
శూర్పకర్ణకం = having long ears; ears resembling a sieving or winnowing basket
రక్తవాససమ్ = hAving red dress;

రక్తగంధ = red scent;
అనులిప్త = smeared;
అఙ్గం = body;
రక్తపుష్పైః = with red flowers;
సుపూజితమ్ = well worshipped;
భక్తానుకంపినాం = compassionate to the devotees;
దేవం = god;
జగత్ = world;
కారణం = the cause;
అచ్యుతమ్ = the who does not slip; imperishable
ఆవిర్భూతం = the who incarnates or presents himself;
చ = and;
సృష్టిః = creation;
ఆఉదౌ = in the beginning;
ప్రకృతేః = the Nature;
పురుషాత్ = from the person;
పరమ్ = greater;
ఏవం = thus;
ధ్యాయతి = meditates;
యో = who;
నిత్యం = ever;
స = he;
యోగీ = the meditator;
యోగినాం = among the meditators;
వరః = better.

భావార్థ

That sage who meditates on the Lord in the following manner regularly will gain supremacy and is better than
the other sages who meditate otherwise:
The Lord holding a tusk, a rope, an instrument('ankusha') in three hands and
a fourth hand showing the boon-giving posture and having his body smeared
with a red fragrant paste wearing a red dress and being worshipped by red

flowers, having the mouse as his carrier, a large stomach and long ears, compassionate to the devotees, being the cause of this earth, the one not slipping and appearing in person in the beginning of the creation and being beyond the primordial Nature.

॥ అష్ట నామ గణపతి ॥

నమో వ్రాతపతయే । నమో గణపతయే । నమః ప్రమథపతయే ।
నమస్తేఽస్తు లంబోదరాయైకదంతాయ ।
విఘ్ననాశినే శివసుతాయ । శ్రీవరదమూర్తయే నమో నమః ॥ ౧౦॥

నమో = salutation;
వ్రాత = disciplined course;
పతయే = to the lord (of vrAta);
నమో = salutation;
గణపతయే = to the gaNapati; lord of yakshas / demigods
నమః = salutation;
ప్రమథపతయే = to the lord destroying pride; lord of tormentors
నమః = salutation.
తే = to you.
అస్తు = let it be;
లంబోదరాయ = to the long-stomached;
ఏకదంతాయ = to the single-tusked;
విఘ్ననాశినే = to the destroyer of all obstacles;
శివసుతాయ = to the son of 'shiva';
శ్రీ = good.
వరదమూర్తయే = to the personified boongiver;
నమో = salutation;
నమః = salutation.
భావార్థ
Salutations to the Lord of gods and the one governing abstinence and discipline and controlling pride, to the large limbed and single tusked, to the remover of obstacles, to the son of Shiva and the boon-giver incarnate.

॥ ఫలశ్రుతి ॥

ఏతదథర్వశీర్షం యోఽధీతే ॥ స బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥
స సర్వతః సుఖమేధతే ॥ స సర్వ విఘ్నైర్నబాధ్యతే ॥
స పంచమహాపాపాత్ప్రముచ్యతే ॥
సాయమధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి ॥
ప్రాతరధీయానో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి ॥
సాయంప్రాతః ప్రయుంజానో అపాపో భవతి ॥
సర్వత్రాధీయానోఽపవిఘ్నో భవతి ॥
ధర్మార్థకామమోక్షం చ విందతి ॥
ఇదమథర్వశీర్షమశిష్యాయ న దేయమ్ ॥
యో యది మోహాద్దాస్యతి స పాపీయాన్ భవతి
సహస్రావర్తనాత్ యం యం కామమధీతే
తం తమనేన సాధయేత్ ॥ ౧౧॥

ఫల = fruit;
శ్రుతి = hearing;
ఏతత్ = this;
అథర్వశీర్షం = has the heading 'atharva';
యోఽధీతే = who studies;
స = he;
బ్రహ్మభూయాయ = for becoming brahma himself;
కల్పతే = becomes qualified or entitled?;
స = he;
సర్వతః = from all sides;
సుఖమేధతే = happiness, obtains;
స = he;
సర్వ = all;
విఘ్నైః = difficulties/obstacles;
న = not;

బాధ్యతే = affected/afflicted;
స = he;
పఞ్చ = five;
మహాపాపాత్ = from the great sins;
ప్రముచ్యతే = is released or freed;
సాయమధీయానో = evening studied man;
దివసకృతం = day-time-done;
పాపం = sins;
నాశయతి = destroys;
ప్రాతరధీయానో = morning-studied man;
రాత్రికృతం = night-done;
పాపం = sins;
నాశయతి = destroys;
సాయంప్రాతః = both evening morning;
ప్రయుంజానో = combined;
అపాపో = without sins;
భవతి = becomes;
సర్వత్ర = everywhere;
అధీయానః = studied;
అపవిఘ్నః = without obstacles.
భవతి = becomes;
ధర్మ = religion, duty, essence of a being;
అర్థ = wealth;
కామ = desire;
మోక్ష = release from humanly bondage, bliss, death;
చ = and;
విందతి = enjoys;
ఇదం = this;
atharvashIrShaM
అశిష్యాయ = to the unworthy disciple or student;
న = not;
దేయమ్ = to be given;

యో = who;
యది = if;
మోహాద్దాస్యతి = out of infatuation+ will give;
స = he;
పాపీయాన్ = sinner;
భవతి = becomes;
సహస్రావర్తనాత్ = according to the prescribed shAstrA cycle;
యం = which;
యం = which;
కామమధీతే = desire, reads;
తం = that;
తమనేన = that+thro' this;
సాధయేత్ = achieves.
భావార్థ
Now for the fruits from reading this hymn:
The reader becomes equal to Brahma . He attains all happiness and is released from the five great sins . If one reads in the evening one is absolved of the sins committed during the day, if read in the morning the sins of the night are washed away, if read both times, one is totally absolved of all sins, read anywhere one is freed from all obstacles, one attains all the 4 objectives (Dharma, artha, kAma mokSha), one should not, however, teach this to the undeserving student, if done so through infatuation, the teacher will become a sinner, read 1000 times, one achieves whatever is desired for.

అనేన గణపతిమభిషించతి స వాగ్మీ భవతి ॥

చతుర్థ్యామనశ్నన్ జపతి స విద్యావాన్ భవతి ।
స యశోవాన్ భవతి ॥ ఇత్యథర్వణవాక్యం ॥

బ్రహ్మాద్యావరణం విద్యాత్ న బిభేతి కదాచనేతి ॥ ౧౨॥

అనేన = through;
గణపతిం = Ganesh;

అభిషించతి = performs' pUja', by pouring water etc . on the idol;
స = he;
వాగ్మీ = master of speech;
భవతి = becomes;
చతుర్థ్యాం = during the (auspicious)4th day (from New Moon/full moon);
అనశ్నన్ = without eating (having fasted);
జపతి = chants;
స = he;
విద్యావాన్ = a knowledgeable manor scholar;
భవతి = becomes;
ఇతి = this, end;
అథర్వణ్వాక్యం = 'atharvaNa word-piece;
బ్రహ్మాద్యావరణం = practises this brahma science;
విద్యాత్ = from knowledge;
న = not;
బిభేతి = fears;
కదాచన్ = never;
ఏతి = thus.
భావార్థ
The devotee becomes a master of speech, if read on the 4th day from New Moon/Full Moon, he becomes a great scholar and he knows no fear, never.

యో దూర్వాంకురైర్యజతి స వైశ్రవణోపమో భవతి ॥

యో లాజైర్యజతి స యశోవాన్ భవతి ॥

స మేధావాన్ భవతి ॥

యో మోదకసహస్రేణ యజతి
స వాఞ్ఛితఫలమవాప్నోతి ॥

యః సాజ్యసమిద్భిర్యజతి
స సర్వం లభతే స సర్వం లభతే ॥ ౧౩॥

యో = who;
దూర్వాంకురైః = with the bud of 'dUrva';

యజతి = does the worship or sacrifice;
స = he;
వైశ్రవణ = Kubera, the lord of wealth;
ఉపమా = comparison;
భవతి = becomes;
యో = who;
లాజైః = with the roasted rice/wheat flakes;
యజతి = does the worship or sacrifice;
స = he;
యశోవాన్ = man with fame;
భవతి = becomes;
స = he;
మేధావాన్ = well- read man , intellectual;
భవతి = becomes;
యో = who;
మోదక = with the sweetened rice-balls;
సహస్రేణ = by thousand;
యజతి = worships or does 'yagya';
స = he;
వాఞ్ఛిత = desired;
ఫలం = fruit;
అవాప్నోతి = gets, receives;
యః = he;
సాజ్యసమిద్భిః = with ghee(clarified butter) and 'samidhA' sticks;
యజతి = worships or does 'yagya';
స = he;
సర్వం = all;
లభతే = obtains;
స = he;
సర్వం = all;
లభతే = obtains.
భావార్థ

He who worships with 'dUrvA' grass becomes equal to the lord of wealth (Kubera), the worshipper who uses rice flakes, becomes a man of fame and scholarship, if one uses 1000 coconut-sugar mixed rice balls, obtains whatever he desires and one who uses ghee and 'samit' sticks attains everything, everything indeed.

అష్టౌ బ్రాహ్మణాన్ సమ్యగ్గ్రాహయిత్వా
సూర్యవర్చస్వీ భవతి ॥

సూర్యగ్రహే మహానద్యాం ప్రతిమాసంనిధౌ
వా జప్త్వా సిద్ధమంత్రో భవతి ॥

మహావిఘ్నాత్ప్రముచ్యతే ॥ మహాదోషాత్ప్రముచ్యతే ॥

మహాపాపాత్ ప్రముచ్యతే ॥

స సర్వవిద్భవతి స సర్వవిద్భవతి ॥

య ఏవం వేద ఇత్యుపనిషత్ ॥ ౧౪॥

అష్టౌ = eight;
బ్రాహ్మణాన్ = Brahmins;
సమ్యగ్గ్రాహయిత్వా = well+captured;
సూర్యవర్చస్వీ = with the prowess and brilliance of sun;
భవతి = becomes;
సూర్యగృహే = in the home of sun(during the solar eclipse);
మహానద్యాం = in the great river;
ప్రతిమా = god's image or idol;
సంనిధౌ = in the presence of, close;
వా = or;
జప్త్వా = having chanted;
సిధమంత్రో = having got the effect of the mantra;
భవతి = becomes;
మహావిఘ్నాత్ = from the great obstacles;
ప్రముచ్యతే = is freed;
మహాదోషాత్ = from the great defects/wrongs;

ప్రముచ్యతే = is freed;
మహాపాపాత్ = from great sins;
ప్రముచ్యతే = is freed;
స = he;
సర్వవిద్ = the all-knower;
భవతి = becomes;
య = who;
ఏవం = thus;
వేద = knows;
ఇతి = thus, end;
ఉపనిషత్ = says the ‘upanishat’.

భావార్థ

By teaching this (atharva) to eight brahmins peoperly,
one becomes greater than the Sun
or if the idol is worshipped by chanting the mantra, at the time of the solar eclipse, by standing in a great river, one gets the effect of the mantra, he is released from great obstacles, great defects/imperfections and great sins.

॥ శాన్తి మంత్ర ॥

ఓం సహనావవతు ॥ సహనౌభునక్తు ॥
సహ వీర్యం కరవావహై ॥
తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ॥

ఓం = OmkAra or Brahma;
సహ = together.
నౌ = we (two);
అవతు = (may the lord) protect;
సహ = together;
నౌ = us;
భునక్తు = (may He)cause us to enjoy;
సహ = together;

వీర్యం = exertion/great brave efforts;
కరవావహై = may we do;
తేజస్వి నౌ అధీతమ్ అస్తు = (may) brilliant our learning be;
మా = don't;
విద్విషావహై = may us not quarrel or hate.
భావార్థ
Let us both (the teacher and the taught) be protected together, let us enjoy together, let us endeavour together, let our study be resplendent, let us not hate or quarrel.

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శ్ృణుయామ దేవా ।
భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ॥

స్థిరైరంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిః ।
వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥

ఓం = OmkAra or Brahma;
భద్రం = goodness, safety;
కర్ణేభిః = thro' ears;
శ్ృణుయామ = may we hear;
దేవాః = gods;
భద్రం = good, safety;
పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః = may we see with eyes?;
స్థిరైః = stable;
అంగైస్తుష్టువాంసస్తనూభిః = having satisfied with strong limbs?;
వ్యశేమ = offering praise;
దేవహితం = the good for the gods;
యదాయుః = that life-span.
భావార్థ
Let us hear good things through our ears, see good things through our eyes and may we enjoy our life allotted to us offering praise to the Gods with our strong bodies.

స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః ।

స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః ॥

స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః ।
స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

స్వస్తి = well-being;
న = to us;
ఇన్ద్రో = god ‘indra’;
వృద్ధశ్రవాః = having become old with years of hearing knowledge;
స్వస్తి = well-being;
నః = us;
పూషన్ = related to Sun, but probably a different Vedic deity;
విశ్వవేదాః = who knows the world;
svastinastAshyo May Garuda give us well-being
అరిష్టనేమిః = one endowed with strong-arms / chariot
స్వస్తిర్నో = wwell-being to us;
బృహస్పతిర్దధాతు = Brihaspadi may give us.
భావార్థ
May the gods Indra, PUsha, Garuda and Brihaspati bestow good things on us and protect us.

ఓం శాంతిః । శాంతిః ॥ శాంతిః ॥ ।

ఇతి శ్రీగణపత్యథర్వశీర్షం సమాప్తమ్ ॥

ఓం = OmkAra or Brahman;
శాంతిః = Peace;
ఇతి = thus;
సమాప్తమ్ = is complete or over.
భావార్థ
May there be peace all around(both outside and inside us).
Thus ends the hymn ’Ganapati atharva shIrShaM.’

Shri Ganapati Atharvashirsha with translation

pdf was typeset on January 2, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*